

Szalkai Károly (1966) festőművész fakturakísérletei is a magyar festészetben megfigyelhető lírai archaizmusnak nevezett tendenciába tartoznak, hiszen festészeti technikájában, illetve munkamódszerében archaikus törekvések nyilvánulnak meg, amelyek következtében maguk a kész művek öltenek leletszerű, töredékes formát, ezáltal archaikus (s egyben archeológiai) hatást kelteve. A lírai jelzöt (akár a többi ide sorolható művész esetében) a képeit jellemző visszafogott, természetközeli színek és az átgondoltan formált felületek indokolják. Szalkai Károly számára is az idő a mester és a példa. Ahogy az idő dolgozik: lassan, számunkra szinte észrevétlenül mélyíti el nyomait. Bevégzi útját a megkezdett horzsolás - vájattá mélyül. A végtelen pillanat tükrében képződik a hiány.

Legkorábbi archaizáló tendenciát mutató alkotásai a Pannon lapidárium I-III. (1992) sorozat darabjai, ahol a kollázsok alapanyagát, ókori sírfeliratokat tartalmazó papírok penészes lapjai adják. Az 1993-ban készült Részletkép technikai újítást jelentett, hiszen a felületet, az itt először megjelenő, s azóta folyamatosan használt, festékbe kevert fűrészpor teszi izgalmassá. Szalkai képein az alkalmazott földszínek (okkerek, zöldek, barnák, feketék) által a természetközelség, az ősi mítoszok világa kap hangsúlyt. Nagyméretű, vakráma nélküli, négyzetformájú festménye, a Töredék (1997), amelyet a festékbe kevert homok alkalmazása tesz rusztikussá, ősi rítusokat is megidéz. A keretnélküliség miatt a nagyméretű kompozíció még közelebb kerül a fal síkjához, s még jobban annak egy részévé válik. Szalkai Károly festményei, fakturajátékai az experimentalizmus új értékeit és érzékenységet teremtő vonulatához tartoznak. A képfelületek faforgács, fűrészpor és homok alkalmazása által falvakolatra emlékeztetnek - s mint az idő által vájt mélyedések, repedések, foltok rétegződnek egymásra karcolt, jelszerű motívumai.

Szalkai Károly minden festménye hasonlóságot mutat technikai, fakturális megoldásait, rusztikus felületeit és geometrizáló, letisztult képelemeit tekintve. De még sincs két azonos kompozíció, felület, illetve kép. A tudatos képszerkesztés mellett fontos szerepet kap a véletlen is. A képek érdes fakturájának szertelen, organikus burjánzásából mértani formák (többnyire négyzetek) kontúrjai sejlenek föl, illetve applikált fémes elemek tükörsima felületei villannak elő, amelyek rendszerezik, és letisztult keretbe foglalják a szerves felületeket. Ezáltal a képek az organikus és geometrikus, a szerves és mesterséges, a természeti és az ember alkotta dualitását, hordozzák. A képfelületen megjelenő repedések: utak, amelyek a megismerés ösvényeiként kanyarognak. Az ideaként felragyogó rézvonalak: hidak, amelyek átívelnek a problémák felett, de alkotójuk, bár jelzi, hogy ismeri ezt az egyszerűbb megoldást, mégis szívesebben bolyong a fakturák hepehupás rögei és bemélyedő útvesztői között. A fémszálak megjelenésével a kanyargó utak kiegyenesednek, kijelölve a legrövidebb útvonalat, amely bármilyen célravezető, mégsem mindig a legautentikusabb és a legjárhatóbb a festő számára. Ezáltal Szalkai műveinek filozofikus tartalmi kerülnek előtérbe, hiszen az út, a tao Lao-ce filozófiájának is alapvető kategóriája. A képeken tekintetünk is bejárhatja a festői gondolkodás, általánosabban pedig a tapasztalás jelképes labirintusát. Az út során gyűjtött emlékek sűrűsödnek, ritkulnak, keresztezik egymást, illetve elfutnak egymás mellett.

Szalkai Károlyt elbűvöli az anyagok (fa, fém, forgács, fűrészpor, homok, festék) kölcsönhatása, eltérései és hasonlóságai, valamint a véletlen és a tudatos harmóniákból, illetve ellentmondásokból keletkező emlék-szegmensek összessége. Az apró részekből, részletekből épülő festmények - monumentumok.

Az idő pillanatnyi, mégis örök emlékművei.